

– «прозорі» фірми найбільш схильні до використання системи multiple banking у зв'язку з тим, що часто єдиний банк не може задовольнити їх вимогам;

– державні нефінансові компанії також вдаються до multiple banking, що оптимізує їх роботу зважаючи великих розмірів організації. У той же час малі та середні фірми, навпаки, прагнуть до одиничних взаємодій із забезпеченням індивідуального підходу до клієнта;

– великі диверсифіковані фірми взаємодіють з декількома банками таким чином, щоб їх обслуговування забезпечувало різні аспекти складних операцій;

– простежується негативний зв'язок між прибутковістю фірми та ймовірністю використання нею multiple banking, що пояснюється здатністю компанії самостійно фінансувати деякі свої операції;

– компанії, що мають відносини з іноземними банками, частіше підтримують multiple banking. Відносини з іноземними банками є менш стійкими з огляду на те, що вони мають слабкі зв'язки з національним ринком і з більшою легкістю можуть покинути ринок, національні ж банки, як правило, отримують державну підтримку при виникненні проблем функціонування і в окремих випадках можуть забезпечити пільгові умови обслуговування.

Подальші дослідження присутності в структурі національних банківських систем іноземних фінансово-кредитних установ має охоплювати широкий спектр аспектів впливу на діяльність суб'єктів реального сектора економіки.

Перелік посилань:

1. Hans Degryse, Olena Havrylchuk, Emilia Jurzyk, Sylwester Kozak. The effect of foreign bank entry on the cost of credit in transition economies. Which borrowers benefit the most? [Electronic resource]. – Available from : http://www.cepii.fr/PDF_PUB/wp/2008/wp2008-15.pdf.

2. Luigi Infante, Paola Rossi. The Retail Activity of Foreign Banks in Italy: Effects on Credit Supply to Households and Firms [Electronic resource]. – Available from : <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1521542>.

3. A. Berger, L. Klapper, R. Zaidi. Bank Ownership Type and Banking Relationships [Electronic resource]. – Available from : http://siteresources.worldbank.org/DEC/Resources/Bank_ownership_type_and_banking_relationships.pdf

***А. В. Колдовський, ас. кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»***

ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ОБМІННОГО КУРСУ ГРИВНІ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ

Одним з головних завдань Національного банку України є забезпечення зовнішньої стабільності національної грошової одиниці, що виражається у підтримці стабільності обмінного курсу гривні. Найважливішим моментом для реалізації цього завдання є визначення оптимального режиму валютного курсу.

Проблема вибору ефективного валютно-курсового режиму набуває особливої актуальності для країн з трансформаційною моделлю економічного

розвитку, в тому числі і для України. Пояснюється це тим, що з однієї сторони спостерігається макроекономічна невизначеність, а з іншої – обмеженість у виборі інструментів валютного регулювання.

Слід відмітити, що при виборі режиму обмінного курсу необхідно враховувати його наслідки в довгостроковому періоді, адже валютний курс впливає не лише на експортно-імпортні операції та напрямки грошових потоків, а й на діяльність суб'єктів господарювання і життя громадян. Режим валютного курсу впливає на стан вітчизняного валютного ринку, визначає рух капіталу, міграцію робочої сили тощо.

Таким чином, вибір режиму обмінного курсу є одним з основних інструментів системи валютного регулювання, завдяки якому забезпечується виконання наступних основних завдань:

- забезпечення рівноваги платіжного балансу;
- підтримка стабільного рівня цін, стримування темпів інфляції;
- забезпечення стабільності внутрішнього валютного ринку;
- сприяння динамічному розвитку зовнішніх товарообмінних операцій;
- створення сприятливих умов для припливу іноземних інвестицій;
- забезпечення високого ступеня конвертованості національної валюти;
- підтримка купівельної спроможності національної валюти.

Таким чином, проаналізувавши обмінний курс гривні за період 2008 – 2012 рр., можемо систематизувати конкретні заходи антикризового валютного регулювання Національного банку України.

У 2008 – 2012 рр. валютні інтервенції були одним з найдієвіших інструментів стримування цінової динаміки і відповідно забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Ефективними діями в умовах стійкого дефіциту іноземної валюти можна вважати проведення інтервенцій Національним банком України у формі валютних аукціонів. Згідно з Постановою Правління НБУ № 469 від 29.12.2008 р. було затверджено Положення про запровадження НБУ валютних аукціонів. Слід відзначити, що після запровадження цільових валютних аукціонів для задоволення потреб населення обсяг дефіциту іноземної готівки суттєво зменшився.

Крім того, у вересні 2009 р. НБУ розпочав проведення аукціонів з продажу іноземної валюти без обмеження мети її купівлі. На таких аукціонах заявки уповноважених банків задовольнялися, починаючи з найвищого запропонованого курсу до найнижчого, визначеного Національним банком України як курс відсікання.

Відхилення курсу продажу іноземної валюти впродовж 2010 р. на рівні, меншому, ніж 1 %, свідчать про стабільність на міжбанківському валютному ринку та ефективність проведених валютних інтервенцій Національним банком України. Таким чином, завдяки проведенню політики НБУ ревальвації гривні у період із серпня по листопад 2010 р., а також активному проведенню валютних інтервенцій на міжбанківському ринку з продажу валюти наприкінці року вдалося врегулювати валютний ринок.

Слід відзначити, що Національний банк України проводив у першому півріччі 2008 р., а також у 2010 р., починаючи з квітня, нестерилізовані інтервенції, про що свідчить динаміка грошового агрегату M2, та стерилізовані

– з метою стримання інфляції – у серпні – листопаді 2008 р. та впродовж 2009 р., починаючи з березня.

Слід окремо відзначити вдосконалення ряду норм валютного регулювання Національним банком України, які будуть розглянуті детальніше у 3 розділі дисертації.

Проведені заходи НБУ сприяли стабілізації валютного ринку, що супроводжувалося зниженням спекулятивних операцій з іноземною валютою. Це дозволило НБУ зняти ряд жорстких обмежень за операціями на валютному ринку.

**К. В. Колісніченко, асистент кафедри «Фінанси і кредит»,
Херсонський національний технічний університет**

ПІЛЬГОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ФАКТОР ВИНИКНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ ДЛЯ ДЕРЖАВИ

Одним із основних негативних факторів, які призводять до виникнення податкових ризиків для держави є пільгове оподаткування. Для прикладу розглянемо, які фінансові втрати отримує державний бюджет України внаслідок надання пільг з ПДВ (табл. 1).

Таблиця 1

Фінансові втрати державного бюджету України внаслідок надання пільг з ПДВ протягом 2007-2011 рр.

Показник	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Втрати бюджету внаслідок пільгового оподаткування, млн. грн.	17472,201	22845,418	28207,029	35283,200	59200,000
Втрати бюджету внаслідок пільгового оподаткування з ПДВ, млн. грн.	11916,041	16265,937	19350,021	30872,800	41375,723
Частка втрат з ПДВ у загальних втратах бюджету, %	68,2	71,2	68,6	87,5	69,9
Кількість пільг	132	132	135	147	105
Кількість пільг, що приводять до втрат бюджету	86	86	88	89	86
Кількість пільговиків	17255	19127	22525	25470	27348
Кількість наданих пільг	18975	20125	23125	26481	28845

Складено автором за [1, 2]

З прийняттям ПКУ кількість пільг з ПДВ в 2011 р. зменшилася порівняно з 2010 р. на 42 і становила 105. В свою чергу, кількість пільг, які призводять до втрат бюджету зменшилася на 3 і становила 86. Незважаючи на такі показники, зростає кількість пільговиків на 1878 осіб і кількість наданих пільг на 2364. Негативною є тенденція щодо зростання втрат бюджету внаслідок пільгового оподаткування з ПДВ до 41375,723 млн. грн. Це досить значна сума втрат для державного бюджету держави. Аналогічна ситуація простежується і щодо надання пільг за іншими податками.

Тому необхідно прийняти наступні міри щодо ситуації, яка склалася: